

POSTANOWIENIE

29 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 29 sierpnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A.B.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z 22 lutego 2023 r., I ACa 916/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny zawarta 27 lutego 2007 r. pomiędzy pozwanym Bankiem spółką akcyjną w W. a powodem A.B. jest nieważna (pkt 1); zasądził od pozwanego na rzecz powoda: (a) kwotę 186 517,96 zł wraz z ustawowymi

odsetkami za opóźnienie od 27 listopada 2020 r. do dnia zapłaty; (b) kwotę 45 281,34 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 27 listopada 2020 r. do dnia zapłaty (pkt 2); a w pozostałej części oddalił powództwo (pkt 3) i orzekł o kosztach procesu (pkt 4).

Wyrokiem z 22 lutego 2023 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu – orzekając na skutek apelacji pozwanego - zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2. w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda: (a) kwotę 186 517,96 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 27 listopada 2020 r. do 7 października 2021 r.; (b) kwotę 45 281,34 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 27 listopada 2020 r. do 7 października 2021 r.; za równoczesnym zaoferowaniem przez powoda na rzecz pozwanego kwoty 468 000 zł albo zabezpieczeniem roszczenia o jego zwrot, oddalając powództwo o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie po dniu 7 października 2021 r.; oddalił apelację w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Zdaniem skarżącego istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie: tj. art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego w zw. z art. 353¹ k.c. w zakresie uznania, że łącząca strony umowa jest nieważna, w oparciu o założenie, że zakwestionowane przez powoda postanowienia umowne pozostają sprzeczne z art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, zasadą określoności świadczenia i nieuwzględnienia istotnych przedmiotowo elementów, bowiem Sąd Apelacyjny uznał za trafną konstatację Sądu pierwszej instancji, że kwestionowane przez stronę powodową postanowienia umowy odsyłające do tabeli kursów walut bez jednoczesnego wskazania sposobu ustalania tego kursu, nie określały precyzyjnie rzeczywistej wysokości udzielonego kredytu po przeliczeniu do waluty obcej, a w związku z tym powód w oparciu o kwestionowane postanowienia nie był w stanie określić wysokości własnego zobowiązania.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć. Nie istnieje przy tym potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl.; z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl.; i z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań, problematyka, na którą wskazuje skarżący, była bowiem wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi w nowszym orzecnictwie Sądu Najwyższego – w odniesieniu do zbliżonych treścią umów kredytowych - a pozwany przekonująco nie wykazał, by istniała potrzeba ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Nie budzi bowiem wątpliwości, że wykładnia art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego w zw. z art. 353¹ k.c. musi uwzględniać szczególną regulację prawną zawartą w art. 385¹ i nast. k.c., która wprowadza mechanizm wzmocnionej względem zasad ogólnych kontroli postanowień umów zawartych przez przedsiębiorcę z konsumentami. Nie oznacza to jednak, że skutkiem stwierdzenia abuzywności postanowienia umownego nie może być nieważność obejmującej je umowy (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22 i z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 50).

Wątpliwości nie budzi także kwestia dopuszczalności zawarcia umowy kredytu indeksowanego (denominowanego) do waluty obcej. W orzecnictwie Sądu Najwyższego stwierdzono bowiem, że tego rodzaju umowa mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant, odmienną natomiast kwestią jest, że może zawierać klauzule abuzywne (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20 i orzecznictwo powołane w jego uzasadnieniu).

Przyjęcia skargi do rozpoznania nie uzasadniają wątpliwości orzecznicze dotyczące w istocie sankcji związanej z wystąpieniem w umowie kredytowej klauzul niedozwolonych (art. 385¹ § 1 k.c.) W orzecnictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że odpowiada ona bezskuteczności zawieszanej, co oznacza, że czynność nie wywołuje skutków prawnych aż do ewentualnego złożenia przez konsumenta oświadczenia woli związania postanowieniem umownym, co spowoduje, że uzyska ono pełną skuteczność *ex tunc*. Sankcja ta przypomina sankcję nieważności bezwzględnej jednak konsument może swym oświadczeniem doprowadzić do związania umową. Szczególna sankcja mająca niwelować niekorzystne skutki dotyczące klauzul abuzywnych, ma w zakresie swojego zastosowania, pierwszeństwo względem przepisów regulujących naruszenia

ograniczeń swobody umów wynikających z właściwości (natury) stosunku prawnego (art. 353¹ k.c.) czy zasad współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Do niedozwolonych postanowień umownych nie ma zatem zastosowania art. 58 § 3 k.c., a przepisy dotyczące skutków zawarcia w umowie klauzul abuzywnych mają charakter szczególny względem art. 58 § 1 i 2 k.c. (zob. m.in. uchwała Sądu Najwyższego – zasada prawna - z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18).

O istnieniu w tym zakresie istotnej wątpliwości wykładniczej nie był przekonany sam skarżący, skoro w tym samym zakresie odwoływał się do oczywistego naruszenia przez Sąd Apelacyjny prawa z uwagi na stwierdzenie nieważności umowy na podstawie art. 69 ust. 1 i 2 p.b. w zw. z art. 353¹ k.c. Nie ulega natomiast wątpliwości, że ta sama kwestia nie może stanowić źródła zagadnienia o problemowym i niejasnym charakterze i zarazem podstawę ewidentnej zasadności skargi kasacyjnej, możliwej do stwierdzenia, bez prowadzenia bardziej złożonych rozumowań.

Ubocznie dostrzeżenia wymaga, że analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że Sąd Apelacyjny jako główną przyczynę stwierdzenia nieważności umowy kredytu łączącej strony przyjął występowanie w niej klauzul abuzywnych, po wyeliminowaniu których, niemożliwe stało się jej dalsze wykonywanie.

Z tych względów - na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. - Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 3, art. 98 § 1¹ k.p.c., art. 99 w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst. jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1935, ze zm.).

[A.T.]

[SOP]

